

Sjouke Rijper in Tres Arroyos.

Half december 1912 gaat Sjouke aan het werk. Per 1 januari 1913 wordt hij benoemd tot hoofd van de Hollandsch-Spaansche School ('Escuela Holandesa') te Tres Arroyos. De school en de kerkelijke gemeenschap zijn blij met de komst van het gezin Rijper. Al na een paar maanden blijkt dat Sjouke en Anna Rijper goed in de smaak vallen. Probleem is alleen dat Sjouke niet, zoals ds. Rolloos, zowel onderwijzer is als predikant. En de behoefte is groot. Het duurt soms maanden voordat een kind gedoopt kan worden of een stel getrouwd. En de kerk van Buenos Aires is niet in staat om bij te springen.

In maart 1913 komt dan ook het verzoek om Sjouke Rijper te beroepen tot predikant. Maar de Gereformeerde Generale Synode in Den Haag twijfelt. Zij gaan ervan uit dat het gezin Rijper hooguit vier jaar in Tres Arroyos zal blijven, slechts ter overbrugging, totdat er een echte dominee gevonden is. De Argentijnse kerkelijke gemeenschap blijft aandringen. Ze hebben "dringende behoefte van de bediening des Woords en der Sacramenten." Er worden kinderen geboren die alweer sterven voordat ze gedoopt zijn. Tres Arroyos voert de druk nog eens op. Ze zijn zeer tevreden over het werk van Sjouke Rijper. In mei 1913 zwicht de synode. Ze staan toe dat Sjouke in het ambt wordt bevestigd door toepassing van artikel 8 van het kerkrecht: Men zal geen schoolmeesters, handwerkslieden of anderen, die niet gestudeerd hebben, tot het predikambt toelaten, tenzij dat men verzekerd is van hun singuliere gaven, godzaligheid, ootmoedigheid, zedigheid, goed verstand en discretie, mitsgaders gaven van welsprekendheid. Tijdens "een behoorlijke examinatie onder bijstand van de kerk van Buenos Aires" door de classis van die stad, begin augustus, toont Sjouke aan te beschikken over de benodigde singuliere gaven en andere vereiste eigenschappen.

Op 12 augustus 1913 gaat een droom in vervulling voor Sjouke Rijper. Hij wordt bevestigd door ds. Sonneveldt (1 Petrus 5: 2-4) en mag zich vanaf die dag predikant noemen. Diezelfde middag preekt hij voor het eerst (1 Korinthiërs 2: 2).

In dat jaar is ook hard gewerkt aan de school. Om als protestants-christelijke school bestaansrecht te hebben in een katholiek milieu, moet de school een voortreffelijke zijn, zo is de opvatting van Sjouke en Anna. Ondanks Sjoukes zwakke gezondheid, drukke jonge gezin en gebrek aan geld werkt het echtpaar keihard.

Er wordt zowel in het Spaans als het Nederlands lesgegeven. En dat slaat aan. Argentijnse families, die geen woord Nederlands verstaan, zijn zo tevreden dat zij ook naar de Nederlandse lessen komen. De school groeit snel. Binnen een paar maanden zijn er zo'n vijftig leerlingen. De Hollandsche school krijgt ook zo'n twintig kinderen uit Baptistengezinnen van Hollandse afkomst.

Baptisme is een stroming binnen het christendom die gelooft dat iemand pas behoort te worden gedoopt nadat hij of zij tot geloof in Christus als Verlosser is gekomen en de belijdenis daarvan persoonlijk heeft aangenomen. De doop geschiedt door volledige onderdompeling in water. De vorm van dopen waarbij zuigelingen worden besprenkeld met water, zoals onder meer gereformeerden dat doen, wordt verworpen, omdat baby's nog niet bewust geloven. Gereformeerden en Baptisten voeren hierover een "afmattende strijd." Toch hebben baptistengezinnen in Argentinië liever een gereformeerde dominee, dan helemaal geen religieuze bijstand.

Na een zware schooldag, zo rond vier uur 's middags, zit het werk er voor Sjouke Rijper nog niet op. Dan gaat hij de gemeente in, legt huisbezoeken af, bezoekt zieken en geeft catechisatie aan jongeren. Sjouke en Anna sturen af en toe een kaartje naar Amsterdam. Anna Rijper, op 9 juni 1913 bevallen van hun derde kind (Sjouke Cornelis Samuel), ziet haar man meestal pas in de avond thuis.

En zelfs dan neemt Sjouke Rijper geen rust. In de stille, nachtelijke uren schrijft hij zijn preken en houdt hij zijn theologische studie bij.

En alsof dit allemaal niet genoeg is, komt er nog een taak bij. Veel kinderen uit boeregezinnen in de omgeving van Tres Arroyos wonen te ver van school. Sjouke en Anna starten daarom een klein internaat. Het komt erop neer dat die kinderen in huis worden genomen. Het gezin Rijper krijgt zo'n 15 gulden per kind per maand, wat voor een goede verzorging te weinig is. Gelukkig wordt het gezin dikwijls verrast met kippen, vlees en eieren.

Een bijzonder zware periode is dan aangebroken voor de dan 27-jarige Anna Rijper-Ros. Zij heeft de zorg voor een dochtertje van tweeëneenhalf, een zoontje van anderhalf en een kind aan de borst. Daarnaast wordt zij hoofd van het internaat.

1 januari 1914 is een zwarte dag. Hun jongste kind. Sjouke Cornelis Samuel, slechts zeven maanden oud, overlijdt. Het leed uit Sjoukes ouderlijk gezin, zet zich in zijn eigen gezin voort.

En aan het thuisfront gaat het niet veel beter. Nog geen drie weken na dit drama, op 17 januari 1914, overlijdt in Amsterdam Sjoukes broer, Kees Rijper (geboren Cornelis Pieter), op slechts 22-jarige leeftijd. Sjouke heeft naast zijn ouders, alleen nog zijn broer Klaas, dan twintig jaar oud.

8 september 1914 is een feestdag. Een week en acht maanden na het overlijden van de kleine Sjouk, wordt in huize Rijper te Tres Arroyos opnieuw een zoon geboren. Hij krijgt dezelfde namen als zijn overleden broertje: Sjouke Cornelis Samuel. Het gezin bestaat weer uit drie kinderen.

In Argentinië gaat het werk door. De school groeit, het internaat evenzeer. Sjouke en Anna stoppen er al hun energie in. De scholen hanteren van december tot en met februari een zomervakantie van drie maanden, vooral vanwege de hitte. Maar Sjouke neemt geen rust. Hij zoekt alle 'verstrooide' Nederlanders in de regio op en preekt voor hen in het Nederlands en het Spaans. Hij reist op primitieve wijze enorme afstanden over de snikhete Argentijnse pampa's, naar plaatsen als Tandil (90 km), Azul (100 km), Pehuelches (200 km) en zelfs naar de wat grotere stad Rosario op 400 kilometer van Tres Arroyos. Na zulke bezoeken stuurt hij brieven en getypte preken om de prille geloofscontacten vast te houden. Na afloop van de 'vakantie' is dominee Sjouke Rijper dodelijk vermoeid. Maar het schoolseizoen en de drukte in het internaat beginnen dan weer...

Sjouke is in die tijd ook nog scriba van de classis Buenos Aires. Hij moet dan ook samenwerken met de heer H.H. Hogendorp uit Delft die hoofd is geworden van de Hollandse School in Buenos Aires en in 1917 Sonneveldt zal opvolgen als hoofd van de Gereformeerde kerk in de Argentijnse hoofdstad. Maar de twee ruziën vooral. Hogendorp wordt uiteindelijk in 1923 uit het ambt gezet wegens drankmisbruik en misbruik van financiële middelen.

Alsof Sjouke niet genoeg te doen heeft, schrijft hij ieder kwartaal een rapport voor Nederland en de ondersteunende kerken in Noord-Amerika over de vorderingen van de Gereformeerden Kerken in Argentinië. Dat doet hij op basis van verslagen die de kerken van Buenos Aires, Chubut en Tres Arroyos hem toezenden.

Uit latere verslagen over dominee Rijper, blijkt dat al zijn inzet niet voor niets is. Waar hij komt, bloeit het gereformeerde leven op. In Den Haag kunnen ze bijna niet geloven dat hij zelfs voet aan de grond krijgt in Baptistische kringen. Het internaat en de school groeien gestaag door. Sjouke werkt ook mee aan de reorganisatie van de kerk van Rosario. Per brief moedigt hij de mensen daar aan om ook een Hollandse school te starten. Zo ontstaat de Schoolvereniging of Rosario de Santa Fe. De eerste jaren in Argentinië zijn, ondanks het zware werk, gelukkige jaren. Later zullen Anna en Sjouke nog vaak praten over deze periode. Aaf en Piet leren hier paardrijden. Sjouke geniet van zijn

vrijheid, zijn status en de prachtige natuur in dit uitgestrekte gebied. Hij schrijft geregeld artikelen in 'de Hollandsche Stem', een maandblad voor Argentijnse gereformeerden.

In het voorjaar van 1915 komt opnieuw slecht nieuws uit Nederland. Sjoukes vader, de gepensioneerde zeeman Pieter Rijper, blijkt op 18 april te zijn overleden. Zijn ouders waren een jaar ervoor verhuisd naar Bussum, samen met zoon Klaas, die inmiddels kantoorbediende is en verloofd. Op 13 juni 1916 wordt de tweede dochter van Sjouke en Anna geboren: Suze. Moeder en dochter maken het goed, maar vader wordt ziek. Zo ernstig dat de gemeente zich grote zorgen maakt. Maar Sjouke herstelt binnen een paar maanden. Hij stort zich daarna weer vol overgave in zijn werk.

1917 glijdt voorbij. In de laatste week van oktober van dat jaar typt de dominee ijverig zijn preek voor de Hervormingsdag (Romeinen 1: 16-17). Die preek is grotendeels bewaard gebleven.

Duidelijk wordt dat Sjouke Rijper deze zware dubbeltaak van predikant en schoolhoofd niet lang meer kan volhouden. De zware lichamelijke en geestelijke inzet eisen hun tol. Het gezin is na vijf jaar hard werken toe aan het beloofde halfjaar verlof in Nederland. Maar de Eerste Wereldoorlog maakt een overtocht onmogelijk.

1918 begint positief, met op 4 februari de geboorte van hun zesde kind. Het is opnieuw een dochter: Annie. Maar daarna pakken weer donkere wolken zich samen boven Tres Arroyos. Sjouke is veel ziek, heeft last van inzinkingen en zware hoofdpijn. De Spaanse-griepepidemie bereikt ook Argentinië en maakt talloze slachtoffers.

Sjouke zet zich nog een keer volledig in om van huis tot huis zieken en nabestaanden troost te brengen. De troost van het Evangelie. Door die huisbezoeken krijgt de Spaanse griep ook hem te pakken. Een combinatie van die griep, zijn oude longziekte en zijn overspannenheid maken zijn totale inzinking compleet. Hij kan niet meer. Bijna geheel verlamd ligt hij wekenlang in bed. Anna houdt het gezin en het internaat draaiende. Artsen adviseren een rustkuur aan de Zuid-Atlantische kust. Maar Anna voorziet een groot debacle en geeft de voorkeur aan een verlof in Nederland, nu de oorlog ten einde is. De kerkraad van Tres Arroyos stemt direct in. Het kerkbezoek aldaar loopt langzaam maar gestaag terug. De 'lammeren' zitten weer zonder 'herder'.

Het duurt dan nog ruim een jaar voordat het gezin de gelegenheid heeft om naar Nederland terug te keren. Eerst is er nog een geboorte op 21 september 1919: Kees, naar Sjoukes overleden broer. In november nemen ze afscheid van zijn gemeente en school. Dat valt hen zwaar. Vooral ook omdat niet duidelijk is of dit afscheid definitief is. Anna schrijft: "Toen de auto voor stond, die ons naar het station moest brengen, riepen de kinderen of we toch weer terugkwamen. Half verlamd aanvaardde mijn man (en ik) de reis naar het Vaderland."

Over die terugreis bestaan twee anekdotes. Sjouke wordt voor het embarkeren benaderd door een smokkelaar van edelstenen. Hij vraagt de dominee of hij er een paar mag verbergen in de grote zwarte verenhoed van Anna. Sjouke leert de man een lesje. Zijn laatste les op Argentijnse bodem.

De zeereis van enkele weken op stoomschip Gelria doet Sjouke goed. Niet alleen dankzij de frisse lucht, maar ook door de rust en de afwezigheid van de verantwoordelijkheid voor gemeente en school. Bij het van boord gaan geeft Anna haar pasgeboren kind heel even uit handen aan haar moeder. Johanna Ros struikelt en Kees valt hard op de kadestenen. Gelukkig houdt hij er geen letsel aan over. Wel worden al zijn eigenaardigheden de rest van zijn leven door zijn broers en zussen gekscherend toegeschreven aan die val.

(Uit familiepapieren)